

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัครโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๘/๒๕๕๕

วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนา

ด้วยนายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

๑. สรุปข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้องสรุปความได้ ดังนี้

พรรคชาติพัฒนาซึ่งได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ พรรคชาติพัฒนาต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคชาติพัฒนา แต่ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคชาติพัฒนา ในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ พรรคชาติพัฒนาไม่ดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติไว้

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคชาติพัฒนา เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และเมื่อครบกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคชาติพัฒนา คือ ภายในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ พรรคชาติพัฒนา ไม่มีสมาชิกพรรค

ครบห้าพันคน และไม่มีสาขาพรรคครบสี่สาขา ดังนั้น เมื่อพรรคชาติพัฒนาไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคชาติพัฒนา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และจึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีการสั่งยุบพรรคชาติพัฒนาตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

๒. การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุมวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ พิจารณาแล้วมีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป และแจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ทราบพร้อมทั้งได้ส่งสำเนาคำร้องไปยังพรรคชาติพัฒนา ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับหนังสือแจ้ง

ปรากฏว่า พันเอก พิระยุทธ ไพบูลย์วิริยะวิช หัวหน้าพรรคชาติพัฒนา ได้มีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๘ ถึงศาลรัฐธรรมนูญ โดยระบุว่า ไม่คัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใดและขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไป

๓. ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้พรรคชาติพัฒนาไม่ได้ต่อสู้คดีใดๆ จึงไม่มีปัญหาหรือข้อโต้แย้งใดๆ ตามกฎหมาย และไม่จำเป็นต้องหาข้อเท็จจริงใดๆ เป็นการเพิ่มเติม

พิเคราะห์คำร้อง เอกสารประกอบ และคำชี้แจงของหัวหน้าพรรคชาติพัฒนาแล้ว มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคชาติพัฒนา เนื่องจากพรรคชาติพัฒนาไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกครบจำนวนตามที่กฎหมายบัญญัติและมีสาขาพรรคไม่ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ซึ่งมีบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า

“ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า

“พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปพร้อมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ
มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองและการที่พรรคชาติพัฒนา ไม่ได้โต้แย้งหรือต่อสู้ใด ๆ เนื่องจาก พันเอก พิระยุทธ ไพบูลย์วิริยะวิช หัวหน้าพรรคชาติพัฒนา ได้มีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๘ ถึงศาลรัฐธรรมนูญ โดยระบุว่า ไม่คัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใดและขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ต่อไป จึงฟังได้ว่า พรรคชาติพัฒนา ซึ่งได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ และมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปโดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง (พรรคชาติพัฒนา) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๘ แต่ในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นวันที่ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ที่พรรคชาติพัฒนาต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่ นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เป็นจำนวนสี่ภาคภายในเวลาที่กำหนดตามกฎหมาย พรรคชาติพัฒนาไม่ได้ดำเนินการดังกล่าว ตามคำร้อง ของนายทะเบียนพรรคการเมืองจริง จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคชาติพัฒนาได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว เมื่อพรรคชาติพัฒนาไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองจริง และหัวหน้าพรรคชาติพัฒนาชี้แจงว่า ไม่คัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงวินิจฉัยให้ มีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ